

Vart är vi på väg?

Boräntenytt nr 2 - 20 mars 2020

Coronapandemin skapar **mycket stor osäkerhet** om ränteutvecklingen

Viktigt att motverka att stigande riskpremier inte slår mot boräntorna

Boräntorna förväntas förbli låga under lång tid

SBAB!

Sammanfattning

Det är nu mycket svårt att göra prognoser över boräntorna. I en lågkonjunktur är normalt boräntorna låga, vilket bidrar till att motverka prisfall på bostäder till följd av stigande arbetslöshet. Om coronapandemin leder till kraftigt stigande riskpremier kan boräntorna dock gå upp. Den senaste tiden har räntorna på bostadsobligationer stigit markant, men än så länge ligger de inte högre än vad de gjorde för ett år sedan. En situation där boräntorna och arbetslösheten samtidigt stiger är mycket viktig att undvika i detta läge. Riksbankens redan aviserade åtgärder i form av bland annat köp av bostadsobligationer, och som kan skalas upp och ned beroende på utvecklingen, bidrar till detta.

Huvudprognosen är mer eller mindre stillastående boräntor för alla löptider under det närmaste året och sedan en svag uppgång i räntor med framför allt lite längre bindningstid. Prognosen ligger i linje med marknadsförväntningarna i stort. Det finns både uppåt- och nedåtrisker i prognosen. Höjda riskpremier som inte fullt ut motverkas kan leda till stigande boräntor. Kraftiga motåtgärder från Riksbanken, inklusive en möjlig sänkning av reporäntan, kan istället leda till fallande boräntor.

Inledning

Boräntenytt som ingår i SBAB:s publikationsserie **Vart är vi på väg?** presenterar en prognos på och analys av boräntorna och har tre delar där:

- första delen beskriver ränteutvecklingen i ett internationellt makroekonomiskt perspektiv,
- andra delen utgår från läget i svensk ekonomi och innehåller en prognos för boräntor med olika långa räntebindingstider, och
- tredje delen tillhandahåller information till dig som funderar på val av räntebindingstid.

De redovisade boräntorna är de som privatpersoner betalar på sina lån, vilka kan avvika från de som bostadsrättsföreningar betalar. För samtliga delar är det genomsnittliga boräntor på marknaden som redovisas och inte SBAB:s boräntor.

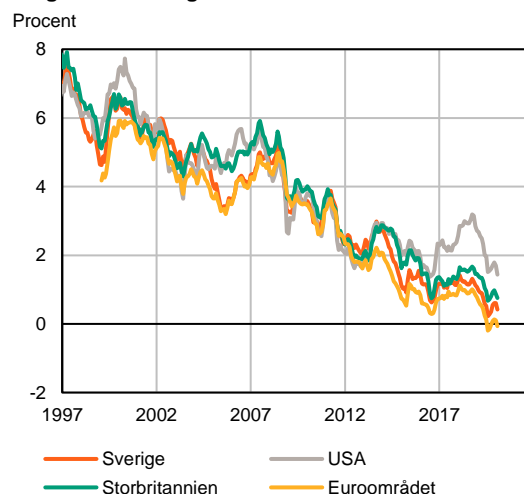
Informationen i den tredje delen ska inte tolkas som att SBAB ger råd i valet av räntebindingstid. Syftet är att tillhandahålla relevant och aktuell information för att SBAB:s kunder och andra intresserade ska kunna fatta ett välgrundat beslut utifrån sina egna ekonomiska förutsättningar och preferenser. I en bilaga ges ytterligare information om vad som kan vara bra att tänka på vid val av bindingstid.

Ränteutvecklingen i ett makroekonomiskt perspektiv

Låga men volatila globala marknadsräntor

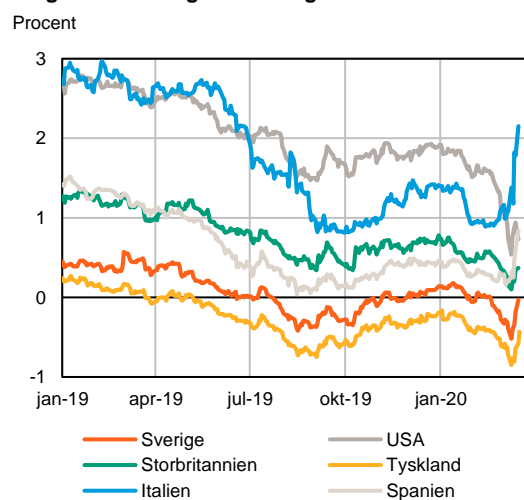
De långa räntorna har fallit trendmässigt i många länder under lång tid (se diagram 1). Under 2017 och 2018 fanns tecken på att botten hade passerats, men sommaren 2019 kom ett djupt fall, och nu i samband med coronapandemin kom ytterligare en dipp. En skillnad nu jämfört med sommaren 2019 är att räntorna på olika länders statsobligationer har förändras olika, troligtvis beroende på att det finns skillnader i hur marknaden ser på risken i olika länder (se diagram 2). Det offentlig-finansiella läget i Italien liksom i bank

Diagram 1. Tioåriga marknadsräntor

Källa: Macrobond

Diagram 2. Tioåriga statsobligationsräntor

Källa: Macrobond

sektorn som var ansträngt redan före corona-pandemin, har dragit upp riskpremierna och räntorna rejält på italienska statsobligationer.

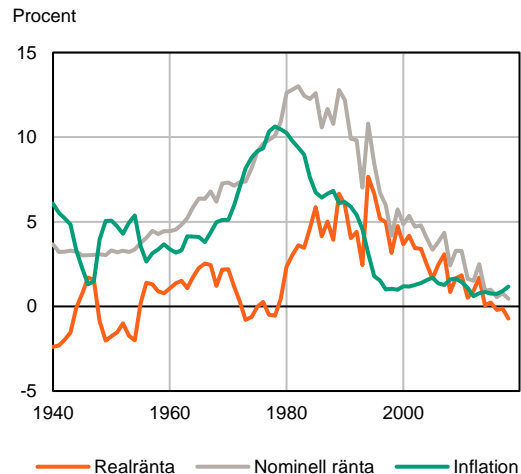
Även om räntenivån kan skilja sig mellan olika länder, följer ränteutvecklingen i ett enskilt land i allmänhet den globala trenden, så även i Sverige. En viktig orsak till fallet i långräntorna under de senaste 30 åren är att inflationen har gått ner kraftigt, men även att realräntorna har fallit (se diagram 3). Forskningsrön pekar på att utvecklingen mot lägre realräntor kan förklaras av ett högt privat sparande, till följd av bland annat demografiska förändringar, och en minskad efterfrågan på krediter, till följd av bland annat fallande priser på investeringsvaror. De pekar också på varaktiga effekter av den senaste finanskrisen. De indikerar dessutom att de flesta strukturella faktorer som bidragit till låga realräntor kommer att bestå många år framöver. Ny forskning har dock visat att i utvecklade länder har realräntorna fallit med 1,6 procentenheter per århundrade sedan 1300-talet och att det har skett oavsett demografiska faktorer och penning- och finanspolitisk regim. En hypotes är att räntenedgången beror av fallande avkastning på kapitalackumulering, det vill säga att det är avtagande lönsamhet på nya investeringar.

Ett decennium med expansiv penningpolitik

I spåren av den globala finanskrisen har inflationsstrycket varit mycket lågt i Sverige och flera andra länder, vilket bidragit till att centralbankernas styrräntor (i Sverige reporäntan) varit historiskt sett låga (se diagram 4). Styrräntor påverkar främst de korta räntorna. De långa räntorna i Sverige har dock pressats ned genom att Riksbanken i likhet med flera andra länders centralbanker, genomfört så kallade kvantitativa lättnader i form av statsobligationsköp. Med dessa åtgärder har centralbankerna velat signalera att styrräntorna kommer att förbli låga under en längre tid i syfte att pressa upp inflationen och inflationsförväntningar i nivå med inflationsmålen. Trots mycket expansiv penningpolitik har det varit svårt för många länder att få upp inflation till sina mål (i Sverige 2 procent per år).

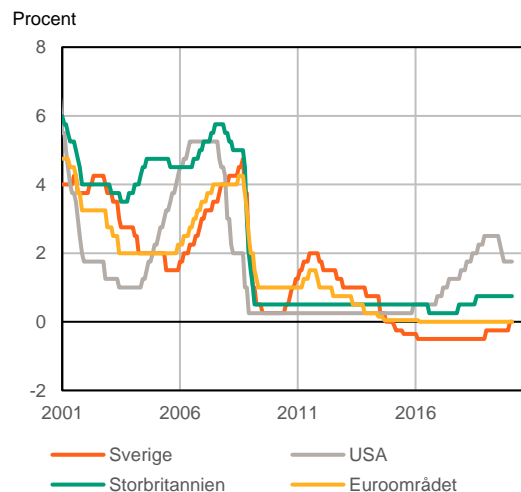
Varken reporäntan eller marknadsräntorna i Sverige avviker särskilt mycket från motsvarande räntor i omvärlden. Under de senaste tjugo åren har reporäntan i Sverige avvikit med som mest 1 procentenhet från styrräntan i Euroområdet (refi rate), och med som mest 3 procentenheter från den i USA (federal funds rate). Skillnader i nivå kan, förutom av tidsförskjutna konjunkturcykler, förklaras av olika hög inflation och inflationsförväntningar samt av skillnader i produktivitet utveckling. Tätt sammanlänkade marknader och internationella investerare håller ihop marknadsräntorna (se diagram 5). Låga räntor globalt har bidragit till låga räntor på svenska bostadsobligationer (se diagram 6). Låga räntor har överlag hjälpt till att hålla nere svenska kreditgivares upplåningskostnader och bidragit till låga boräntor.

Diagram 3. Räntor och inflation i Sverige

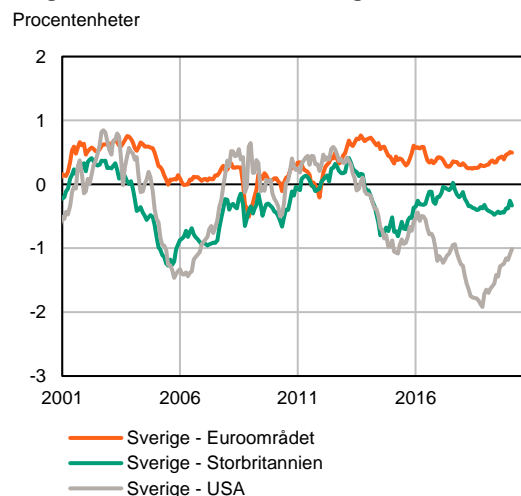
Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram 4. Styrräntor i olika länder

Källa: Macrobond

Diagram 5. Differens mellan tioåriga marknadsräntor

Källor: Macrobond och SBAB

I och med coronapandemin har dock såväl korta svenska marknadsräntor som räntor på svenska bostadsobligationer hoppat upp lite (se diagram 7).

Prognos över boränteutvecklingen för olika bindningstider

Coronapandemin ger mycket svag internationell konjunktur...

Utvecklingen i omvärlden har mycket stor betydelse för den svenska ekonomin eftersom såväl de finansiella marknaderna som marknaderna för varor och tjänster är tätt sammanlänkade med omvärlden. Exportandelen är stor och uppgår till närmare halva BNP.

Vi hade redan under 2019 året en tydlig avmattning i världskonjunkturen. Den har nu förvärrats avsevärt i och med coronapandemin, och många länder kommer sannolikt att få se BNP falla under 2020. Högst sannolikt även i Sverige. Storleken på fallen är i dagsläget mycket svårbedömd, men de kommer att bero av spridningsförloppet, möjligheterna att hålla igång produktionen i olika sektorer och vilka åtgärder regeringen och myndigheter vidtar för att begränsa de negativa effekterna.

Om vi går in i en djup global lågkonjunktur uppstår en besvärlig stabiliseringspolitisk situation; dels har centralbankerna redan använt sig av stora delar av räntevapnet, dels kommer många banker in i det längsta undvika att sätta negativa räntor på sparkonton, vilket håller tillbaka genomslaget av en mer expansiv penningpolitik. Med hänvisning till att den nu pågående nedgången i den globala ekonomin har en så tydlig koppling till coronapandemin gör att det faller sig mer naturligt med ingripanden från regeringarnas sida och att det blir finanspolitiken som får ta ett stort ansvar för stabiliseringspolitiken.

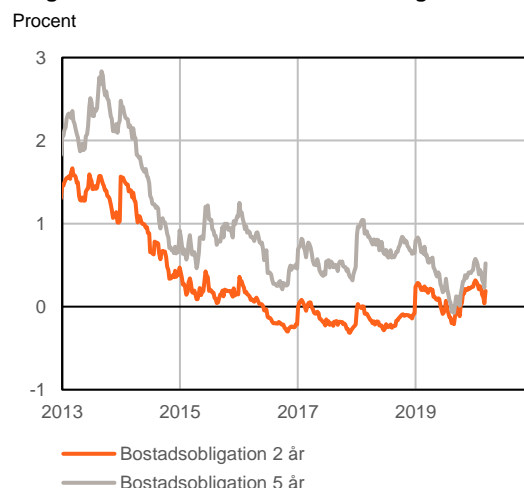
... som slår mot svensk ekonomi

I vår februariprognos bedömde vi att svensk BNP-tillväxt skulle minska till 0,8 procent i år, vilket var en pessimistisk prognos jämfört med de flesta andra prognosmakarna. Nedgången kopplades då ihop med fallande investeringar och försvagad konsumtion. Bedömningen är nu att BNP-tillväxten kommer att bli betydligt lägre.

Utvecklingen på arbetsmarknaden har tidigare varit svårtolkad till följd av brister i statistiken. Nu ligger osäkerheten i att bedöma effekterna av coronapandemin. Vi förväntar oss att arbetslösheten kommer att öka tydligt under både 2020 och 2021. Löneökningarna bedöms därmed också bli måttliga framöver vilket tillsammans med en svag efterfrågan bidrar till fortsatt låg inflation.

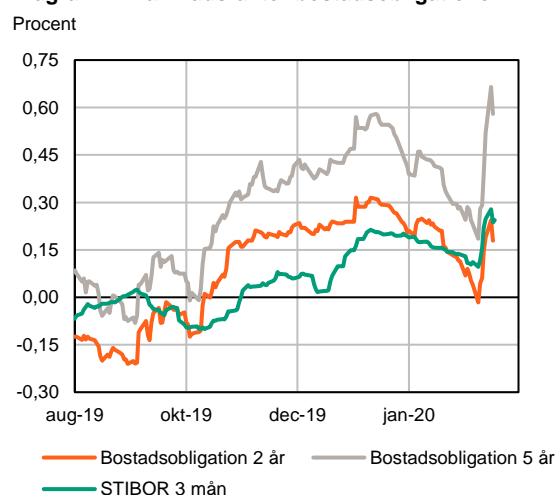
Vi bedömer att hushållens konsumtion kommer att utvecklas mycket svagt i år. Redan innan coronapandemin hade konsumentförtroendet fallit betydligt sedan toppnoteringen i slutet av 2017, och det bedöms nu minska ytterligare. Hushållens konsumtion hålls redan i utgångsläget tillbaka av ett

Diagram 6. Marknadsräntor bostadsobligationer

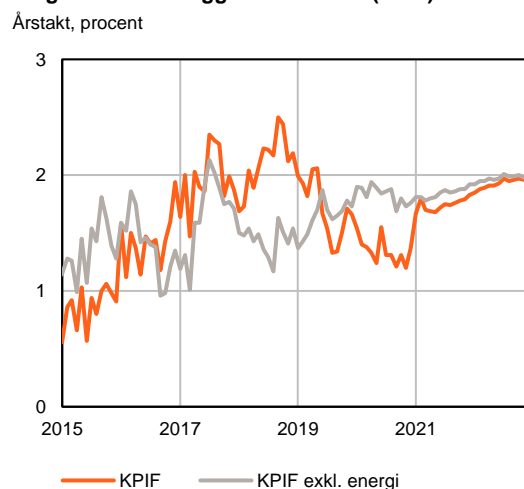
Källor: Macrobond och Riksbanken

Diagram 7. Marknadsräntor bostadsobligationer

Källor: Macrobond och Riksbanken

Diagram 8. Underliggande inflation (KPIF)

Källor: Macrobond, SCB och Riksbanken

rekordhøgt sparande. Det förväntas kvarstå under innevarande år för att därefter mattas av i takt med att pandemin klingar av och konjunkturen tar ny fart. Sparandet förväntas också mattas av något i takt med att andelen pensionärer ökar.

Riksbanken kan tvingas sänka reporäntan till negativa nivåer igen

Riksbankens reporäntebeslut har stor betydelse för boräntorna, särskilt för de med rörlig ränta (det vill säga med 3-månaders bindningstid).

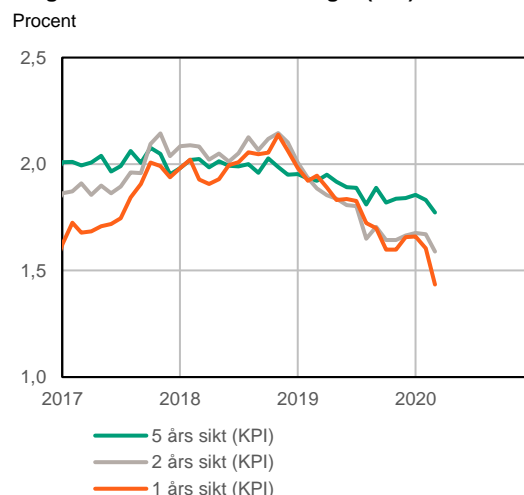
För ett par år sedan låg både inflationen och inflationsförväntningarna nära Riksbankens mål på 2 procent (se diagram 8 och 9). De senaste inflationsutfallen mätta med såväl KPIF som KPIF rensat för volatila energipriser har dock varit låga, och februariutfallen nådde endast upp till 1 procent. Det indikerar ett mycket lågt underliggande inflationstryck. Därtill visar Prosperas undersökning att inflationsförväntningar på alla års sikt ligger klart under Riksbankens mål.

Trots ett fortsatt måttligt inflationstryck i svensk ekonomi och inflationsförväntningar under Riksbankens inflationsmål beslöt Riksbanken i december 2019 att höja reporäntan från minus 0,25 till 0 procent. Något klart motiv till höjningen angavs inte då, och inte heller något förtydligande vid det penningpolitiska mötet i februari 2020, inte annat än att man börjat känna en osäkerhet om effekterna av en mycket lång period med negativ reporänta.

Riksbankens senaste prognos, som gjordes före coronapandemins mer omfattande spridning, var att reporäntan efter höjningen kommer att ligga stilla under cirka två år (se diagram 10). Sedan dess har Riksbanken vidtagit en rad åtgärder för att säkerställa en väl fungerande finansiell sektor och kreditgivningen, bland annat sänkt utlåningsränta för lån över natten till bankerna, utökade köp av värdepapper (däribland statspapper och bostadsobligationer), och vidareutlåning till icke-finansiella företag. Riksbanken har sagt sig tveksamma till om sänkt reporänta är en lämplig åtgärd just nu, men har samtidigt sagt att alla verktyg kan användas och inte uteslutit att en sänkning av reporäntan kan komma bli aktuell igen.

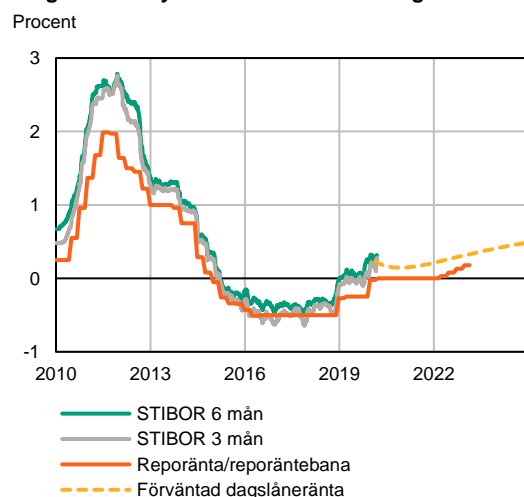
Vår bedömning är att Riksbanken kommer att hålla fast vid en reporäntebana på 0 procent, men att den kommer att förlängas till omkring mitten av 2023. Vi ser dock en viss sannolikhet för en återgång till negativ reporänta om många centralbanker i omvärlden fortsätter på linjen att sänka sina styrräntor. Vi förväntar oss också att Riksbanken för eller senare kommer att revidera ned sin syn på vad som är en normal reporänta (nivån på reporäntan i ett normalt konjunkturläge då inflationen ligger på målet).

Diagram 9. Inflationsförväntningar (KPI)

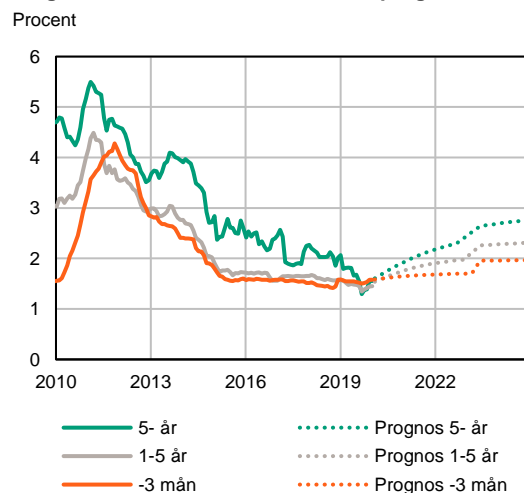
Källor: Macrobond och Prospera

Diagram 10. Styrränta och förväntad dagslåneränta

Källor: Macrobond, Riksbanken och SBAB

Diagram 11. Boräntor – historik och prognos

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

De korta och långa boräntorna väntas förbli låga närmsta året för att sedan stiga mycket långsamt...

Vi förväntar oss mot denna bakgrund sammantaget en mycket måttlig och dessutom långsam uppgång i reporäntan och marknadsräntorna de närmaste åren. Vår bedömning är att Riksbanken kommer att höja reporäntan nästa gång i mitten av 2023 efter att konjunkturutvecklingen har tagit fart och inflationsförväntningarna skruvats upp. Vi bedömer även att avkastningskurvan då kommer att vara brantare jämfört med idag.

Översatt till boräntor väntas en långsam uppgång under de närmaste åren för samtliga bindningstider (se diagram 11). Nedpressade interbankräntor och hård konkurrens på bolånemarknaden gör att boräntor med 3 månaders bindningstid har förblivit låga trots att reporäntan höjts (se diagram 12). Om tre år, i januari 2023, förväntas exempelvis 3-månadersräntan ligga på 2,0 procent och 5-årsräntan på 2,4 procent (se tabell 1).

Med den lågränteekonomi vi haft i flera år kan det finnas en oro för att många hushåll har orealistiska förväntningar på låga räntor framöver. Konjunkturinstitutets senaste undersökning om hushållen syn på ekonomin som kom den 27 februari visar dock att hushållen själva tror att 3-månadersräntan kommer att ligga 0,5–1,0 procentenheter över vår prognos beroende på tidshorizont (se diagram 13). Det skulle alltså snarast kunna vara så att hushållen har orealistiska förväntningar på höga räntor de närmaste åren.

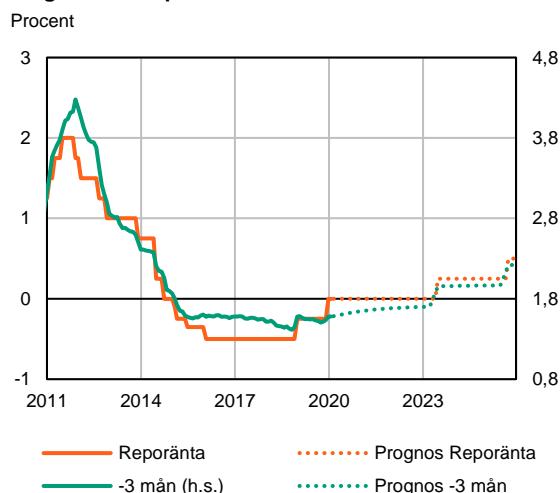
Vår prognos avser hushållens genomsnittliga räntor på nya- och omförhandlade bolån från banker och bostadsinstitut. Dessa ska inte förväxlas med bankernas listräntor, som generellt sett ligger högre. Differensen mellan bankernas listräntor och snitträntor skiljer sig åt mellan olika banker och har ökat trendmässigt (se diagram 14). De skiljer sig också åt mellan olika löptider med en för tillfället större differens för kort löptid (se diagram 15).

Det finns flera förklaringar till skillnaderna mellan bankernas list- och snitträntor. Vissa banker använder rabatter för olika bindningstider och ger olika utrymme att förhandla räntan. Den erbjudna räntan kan också påverkas av riskfaktorer som belåningsgrad och skuldkvot. Den erbjudna räntan kan också påverkas av om bolånekunden köper andra produkter och tjänster av banken.

...men den makroekonomiska riskbilden kan resultera i en annan utveckling

Alla prognoser är osäkra och det är därför viktigt att bedöma risken för och konsekvenserna av andra händelseutvecklingar. Vår bedömning är att risken för en mer negativ makroekonomisk utveckling är stor. Det leder i allmänhet till lägre räntor, men det kan också leda till stigande riskpremier och högre räntor.

Diagram 12. Reporänta och 3-månaders boränta

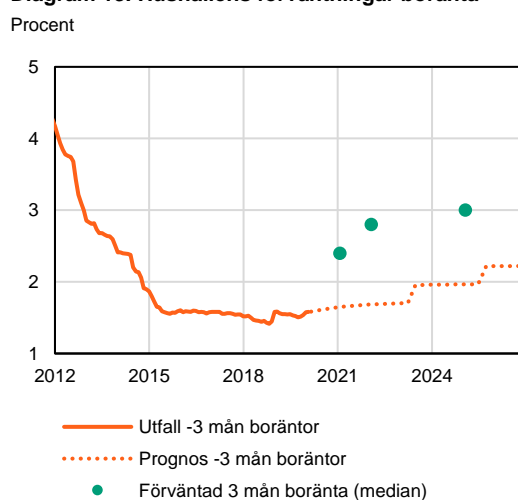
Källor: Macrobond, Konjunkturinstitutet, SCB och SBAB

Tabell 1. Framtida boräntor med olika bindningstid

Procent	3 mån	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år
Mar 2020	1,6	1,6	1,6	1,5	1,6	1,6
Jan 2021	1,6	1,7	1,7	1,7	1,8	1,8
Jan 2022	1,7	1,8	1,8	1,9	2,0	2,1
Jan 2023	1,7	1,8	1,8	2,0	2,2	2,2
Jan 2024	2,0	2,1	2,1	2,3	2,5	2,5

Källa: SBAB

Diagram 13. Hushållens förväntningar boränta

Källor: Macrobond, Konjunkturinstitutet, SCB och SBAB

För närvarande är det mycket svårt att förutse de ekonomiska konsekvenserna av den pågående coronapandemin. Den leder otvetydigt till ett produktionsbortfall, särskilt inom vissa branscher. Kapitalintensiva företag inom persontransport och turistnäring är särskilt riskutsatta. I förlängningen kommer nedgången att leda till stigande arbetslöshet och lägre inkomster till hushållen.

Såväl finanspolitiska åtgärder, penningpolitik som finansiella stabiliseringspolitik kan underlätta företagets situation genom att minska risken för betalningsinställningar när inkomsterna sinar. Viss strukturomvandling kan dock vara av godo även om det leder till en period av högre arbetslöshet. Det finns också en risk för att omfattande finanspolitiska åtgärder leder till statsfinansiella problem på något års sikt, vilket i sin tur kan leda till en långdragen lågkonjunktur med högre räntor än vad som annars skulle bli fallet. För svensk del bedömer vi inte den risken som stor.

I Sverige är det främst riskerna i byggsektorn som oroar. Även om fundamentala faktorer som låga realräntor, en god inkomstutveckling för hushållen, snabb befolkningstillväxt, urbanisering och en stigande andel ägda bostäder kan förklara en stor del av såväl bostadsprisuppgången som ökningen i hushållens skulder, kan en djup global lågkonjunktur med snabbt stigande arbetslöshet och svag inkomstutveckling slå mot de svenska bostadsmarknaden.

En oro kring bostadspriserna kan hålla tillbaka både hushållens konsumtion och bostadsinvesteringarna, och bidra till en sämre ekonomisk utveckling. En sådan utveckling skulle troligen resultera i en ännu senare ränteuppgång än den som nu förutses. Detta sätillvida inte förtroendet för svensk ekonomi i en sådan situation minskar så mycket att det leder till kraftigt ökade riskpremier på svenska stats- och bostadsobligationer.

Det finns faktorer som tvärt om kan resultera i en starkare utveckling än förväntat. De svenska hushållen har under en lång tid haft ett högt sparande. Även om delar av det finansiella sparandet har raderats ut kan en positiv händelseutveckling leda till en starkare inhemsk efterfrågan och bidra till att konjunkturen vänder och tar fart snabbare.

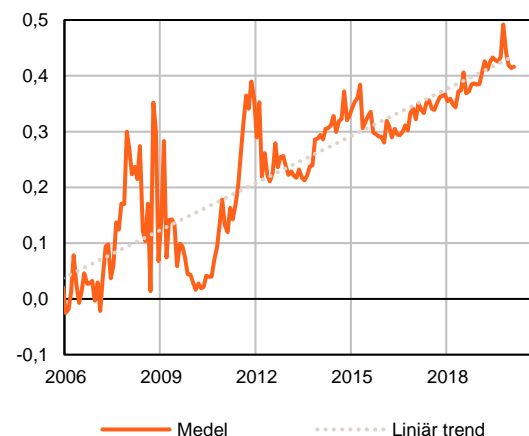
Marknadsinformation inför beslut om räntebindningstid

Hälften av bolånen till rörlig boränta

Det är just nu omkring hälften av bolånekunderna som väljer en kort räntebindningstid på sina bolån. Andelen bolån med kort räntebindningstid, här benämnd rörlig ränta, ökade trendmässigt från 20 procent vid mitten av 1990-talet till 70 procent vid mitten av 2010-talet, men har nu fallit ned till 50 procent (se diagram 16).

Diagram 14. Differens mellan list- och snitträntor

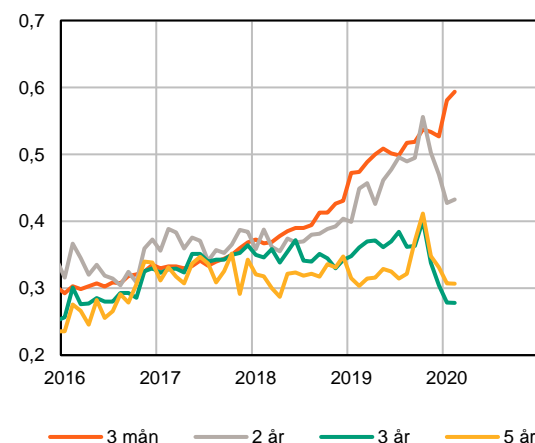
Procentenheter

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram 15. Differens mellan list- och snitträntor

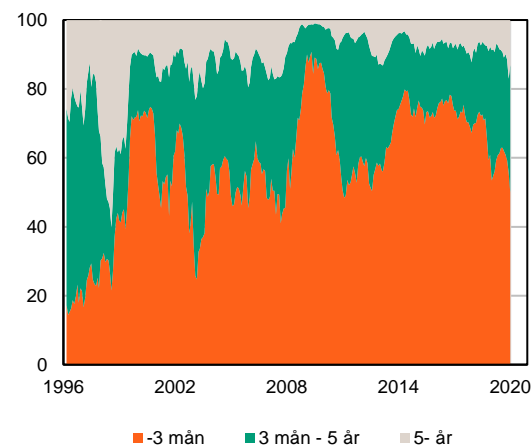
Procentenheter

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram 16. Räntebindningstider, nya bolån 1996–

Andelen lån, procent

Källor: Macrobond och SCB

Andelen lån med en räntebindningstid längre än tre månader och upp till fem år har under 2015–2018 legat omkring 20 procent samtidigt som andelen lån med ännu längre bindningstider har legat omkring 10 procent (se diagram 17). Vid slutet av 2018, i anslutning till Riksbankens beslut att höja reporäntan, ökade dock andelen bolån med en räntebindningstid på upp till fem år och närmade sig 40 procent samtidigt som andelen bolån till rörlig ränta minskade ner mot 50 procent. Utvecklingen reverserades delvis under 2019 trots låga boräntor på lån med lite längre bindningstider. Det kan möjligen förklaras av de svaga konjunkturutsikterna och att de rörliga räntorna förväntades förbli låga under de närmaste åren. De senaste månaderna har dock andelen nya bolån med lite längre bindningstider ökat igen. Förklaringen kan vara såväl Riksbankens senaste reporäntehöjning men också många bankers förhållandevis låga listräntor på lån med bunden ränta.

Även om differensen mellan de bundna och rörliga räntorna har varit låg under en lång tid har andelen bolånetagare som valt rörlig ränta varit fortsatt hög de senaste åren. Tidigare sjönk andelen nya bolån med rörlig ränta när differensen mellan bundna och rörliga räntor minskade (se diagram 18).

Skillnaden mellan bundna och rörliga räntor är just nu mycket låg. Det kommer också sannolikt dröja en tid innan konjunkturutsikterna ser ljusare ut och Riksbanken börjar fasa ut sitt innehav av statsobligationer. På sikt är detta dock två faktorer som kan påverka avkastningskurvens lutning och bidra till högre långa räntor.

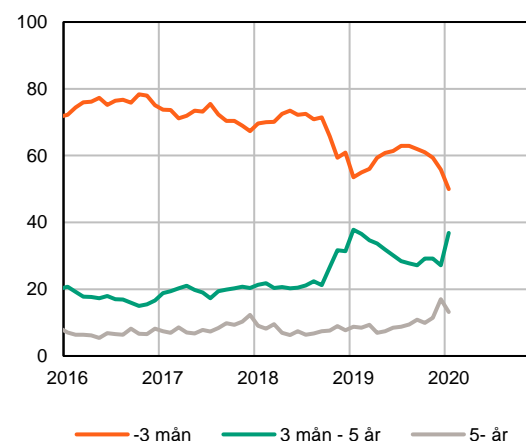
För den som vill ha en förutsägbar räntekostnad är det ännu ett gynnsamt läge att binda boräntan

Utifrån historiska data och vår prognos för boräntor med olika långa räntebindningstider har vi beräknat skillnaden mellan ett par bundna boräntor och en 3-månaders boränta som binds om var tredje månad i linje med prognosen (se diagram 19 och 20). Staplar som är större än noll visar att den som bundit boräntan har fått/förväntas få betala en så kallade löptidspremie jämfört med en rullande tremånadersränta. Staplar under noll visar att det i stället har varit/förväntas bli billigare att välja en bunden boränta.

Under perioden 2011–2015 uppgick löptidspremien för en boränta bunden i tre år till i snitt 0,7 procentenheter, och för en boränta bunden i fler än fem år till i snitt 1,9 procentenheter. Det har således varit förhållandevis dyrt att binda boräntan. Sedan 2015 har löptidspremierna minskat.

Diagram 17. Räntebindningstider, nya bolån 2016–

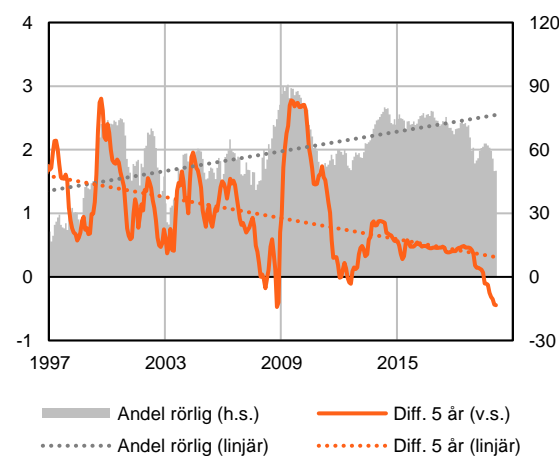
Andelen lån, procent

Källor: Macrobond och SCB

Diagram 18. Löptidsdifferens och räntebindningstid

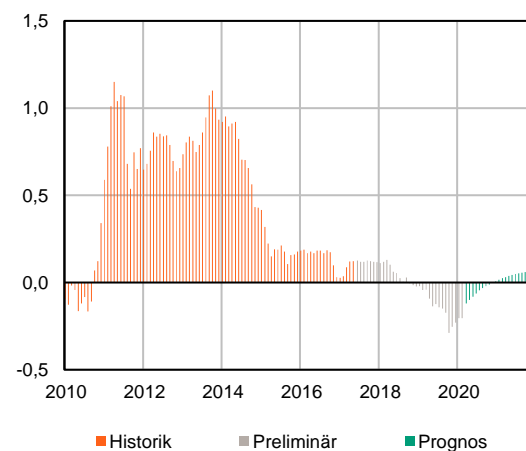
Procentenheter, respektive andelen lån, procent

Källor: SCB och SBAB

Diagram 19. Skillnad 3-årig och rullande 3-mån ränta

Procentenheter

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

För närvarande är premien för att binda räntan negativ för bindningstider på såväl tre år som längre än fem år. Det innebär att kostnaden för ett bolån till bunden ränta förväntas bli lägre jämfört med ett lån till rörlig ränta. För låntagare som vill minska ränterisken och få en förutsägbar räntekostnad är det alltså, enligt vår prognos, just nu förmånligt att binda boräntan. För både en treårig och en femårig bindningstid är premien just nu -0,1 procentenheter.

Vi har också räknat ut den genomsnittliga 3-månadersräntan om den binds om var tredje månad i linje med vår prognos och jämfört denna med vår prognos för bundna räntor med räntebindingstider från ett upp till fem år (se diagram 21). Givet vår prognos förväntas räntekostnaderna bli lägre med bundna lån för samtliga räntebindingstider från 3 år och uppåt jämfört med ett motsvarande lån med rullande 3-månadersränta. Skillnaden är dock liten. För den som föredrar att under en period bli av med ränteosäkerheten är det alltså ett bra tillfälle att binda sin boränta.

Skillnaden mellan de genomsnittliga räntorna bygger dock på prognoser och är därför behäftat med en viss osäkerhet och ska vägas mot risken att behöva betala ränteskillnadsersättning till banken om det bundna lånet av något skäl måste lösas innan räntebindingstiden löpt ut. Med hänvisning till den förväntade svaga konjunkturutvecklingen och de låga marknadsräntorna förefaller samtidigt risken med att välja rörlig boränta som låg.

Vi vill i sammanhanget betona att våra beräkningar är behäftade med stor osäkerhet eftersom de bygger på prognoser för både de rörliga och de bundna bolåneräntorna. Se även bilagan till denna rapport om ytterligare faktorer som kan vara bra att ta i beaktande vid val av räntebindingstid.

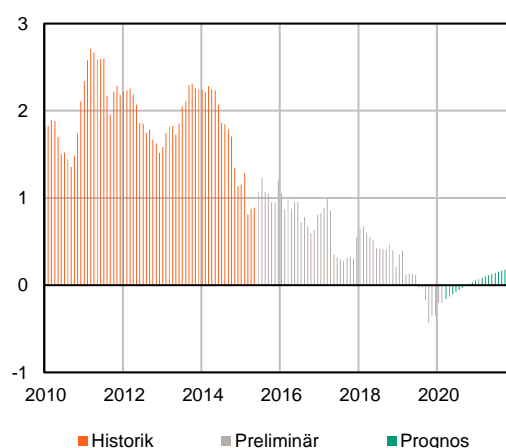
Robert Boije
Chefsekonom, SBAB

Disclaimer

Denna rapport är en publikation från SBAB. Rapporten har sammanställts av chefsekonom Robert Boije och analytiker Sten Hansen. Rapporten är baserad på källor som bedöms som tillförlitliga men de framåtblickande bedömningar som görs av rapportförfattarna eller refereras till är förknippade med prognososäkerhet. Rapporten är inte avsedd att utgöra det enda underlaget vid enskilda beslut om bostadsköp, bolån och räntebindingstid. SBAB påtar sig inte något ansvar för direkt eller indirekt förlust till följd av beslut grundade på denna rapport.

Diagram 20. Skillnad '5'-årig och rullande 3-mån ränta

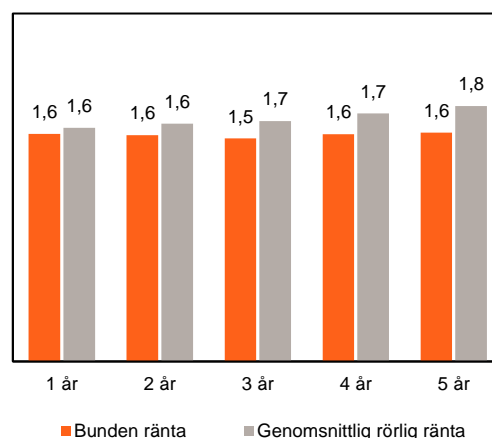
Procentenheter

Källor: Macrobond, SCB och SBAB

Diagram 21. Bunden jämfört med rörlig boränta

Procent

Anm.: Avser prognos på räntor med start i januari 2020.

Källa: SBAB

Kontakt

Robert Boije
Chefsekonom, redaktör för Vart är vi på väg?
Telefon: 070-269 45 91
E-mail: robert.boije@sbab.se

Erik Wennergren
Presschef
Telefon: 072-451 79 37
E-post: erik.wennergren@sbab.se

Bilaga: Val av räntebindningstid

Privatpersoner

Valet mellan att binda eller inte binda räntan på ett bolån kan bero på flera olika faktorer som exempelvis vilken marginal hushållet har i sin ekonomi (bland annat inkomst och finansiella tillgångar i förhållande till storleken på lånen), vilken förutsägbarhet hushållet önskar avseende storleken på räntekostnaden de närmaste åren, och vilken riskspridning hushållet vill ha.

Normalt sett får man betala en viss premie för att välja en säker bunden ränta före en osäker rörlig ränta. Sett över en längre tidsperiod har den rörliga boräntan i genomsnitt legat under de bundna räntorna. Det betyder inte att den rörliga räntan vid varje given tidpunkt har legat under de bundna eller alltid kommer att göra det. För det hushåll som i första hand vill minimera räntekostnaden sett över hela lånets löptid har det således historiskt sett varit bra att välja rörlig ränta. Det betyder dock inte att det är bra att välja rörlig ränta för alla.

Det finns ett antal aspekter och risker att väga in innan man beslutar om räntebindningstid på sina lån. Väljer hushållet rörlig ränta kan boräntan gå upp kraftigt om de korta marknadsräntorna går upp, till exempel om inflationen går upp. För ett hushåll som har små marginaler i sin ekonomi kan det vara en fördel att veta hur stor räntekostnaden blir de närmaste åren. Då kan det vara en bra idé att binda räntan på lånen under en viss tid även om räntekostnaden kan bli något högre.

En risk med att binda räntan på hela sitt lån eller alla lånedelar på samma räntebindningstid är att ränteläget kan vara högt på den kommande ränteändringsdagen. En annan risk med att binda räntan på hela sitt lån eller vissa lånedelar är att hushållet kan bli sittande med en hög ränta på lånen när ränteläget går ned och förblir lågt under en längre period (så som har varit fallet under de allra senaste åren). Ytterligare en faktor att beakta är att hushållet (den/de som är bolånetagare), beroende på rådande marknadsränta, kan komma att få betala ränteskillnadsersättning till banken om lånet måste lösas i förtid, till exempel i samband med en separation. Ett alternativ till att helt välja rörligt eller binda är därför att välja olika räntebindningstid på olika delar av lånen. På så sätt minskas risken för den samlade skulden.

I valet av bindningstid är det också viktigt att tänka på att vissa banker erbjuder tillfälliga ränterabatter, men vanligtvis bara för vissa räntebindningstider, för att locka till sig nya bolånekunder. Dessa rabatter är vanligtvis temporära och det är därför viktigt att man räknar på om den bank som just nu lockar med en rabatt på en viss bindningstid också är det bästa valet när denna rabatt upphör. Denna aspekt är

extra viktigt att hålla koll på om olika lånedelar har olika räntebindningstider.

Inför ett beslut om räntebindningstid är det också intressant att titta på hur stor skillnad det är för tillfället mellan rörliga och bundna räntor. Om premien på långa räntor (skillnaden i ränta mellan den bundna och rörliga räntan) är lägre än normalt kan det vara extra fördelaktigt att välja en bunden ränta före en rörlig ränta såvida inte de rörliga räntorna med stor säkerhet är på väg ner och hushållet har goda förutsättningar att kunna hantera osäkerheten i en rörlig ränta.

Vissa banker erbjuder rörlig ränta med räntetak som innebär att bolåneräntan sjunker när de korta marknadsräntorna går ned samtidigt som bolåneräntan inte kan gå upp hur mycket som helst om de korta marknadsräntorna går upp kraftigt. Man betalar dock för denna säkerhet med ett visst påslag på den rörliga räntan.

Bostadsrättsföreningar

De flesta av de faktorer som tas upp ovan för privatpersoner är förstås även relevanta för en bostadsrättsförenings lån. I en bostadsrättsförening är det också viktigt att avgöra hur stabil månadsavgiften ska vara över tiden. Med en stor andel lån med rörlig ränta är risken stor att månadsavgiften behöver ändras ofta såvida det inte finns en likvid buffert i föreningen att parera sådana svängningar i kostnaden med.

Ett gott råd till styrelsen i bostadsrättsföreningar är att sätta upp en finanspolicy där föreningen fastslår ett antal principer som ska gälla för föreningens lån, likviditet (kassa), underhåll, driftskostnader och intäkter (avgifter och i förekommande fall hyresintäkter från hyresrätter och lokaler).

Vad avser föreningens lån kan det vara en bra idé att anta en kalkylränta som ska gälla för säg de kommande tio åren och som ska återspegla en tänkt genomsnittlig ränta. En sådan kalkylränta kan sedan omprövas till exempel vart tredje år. Finanspolicyn kan också innehålla en princip för hur föreningen ska minska risken genom att fördela skulden på olika lån med olika räntebindningstider.